

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **Z. M.,** zastoupen Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalovanému: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje,** se sídlem Masarykova 27, Ústí nad Labem, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 6. 2017, č. j. 41 A 3/2017 - 39,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

III. Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta Mgr. Jindřicha Lechovského **se určuje** částkou 4114 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 10. 5. 2017, č. j. KRPU-97339-31/ČJ-2017-040022, byl žalobce (dále jen „stěžovatel“) zajištěn podle § 129 odst. 1 a 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), za účelem jeho předání podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“). Doba trvání zajištění byla stanovena na 30 dní od omezení svobody dne 9. 5. 2017 v 14:30 h. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný nejprve zrekapituloval průběh věci, odkázal na příslušná ustanovení českých a unijních právních předpisů a konstatoval, že stěžovatel pobývá na území České republiky v rozporu

se zákonem o pobytu cizinců, nařízením Rady (ES) č. 539/2001 a nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/399. Stěžovatel byl zajištěn, neboť nebylo možné uskutečnit ve lhůtě 48 hodin jeho předání podle nařízení Dublin III z důvodu zajištění nezbytných náležitostí k zabezpečení vlastní realizace předání. Stěžovatel měl být předán do členského státu příslušného k posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu a mělo být zahájeno zjišťování odpovědné země (v úvahu přicházelo Polsko a Švédsko). Podle žalovaného přemístění stěžovatele nebylo v rozporu s čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III, neboť v Polsku ani Švédsku neexistují systémové nedostatky řízení ve věci mezinárodní ochrany ve smyslu druhého pododstavce citovaného ustanovení. Ve vztahu k čl. 28 odst. 2 nařízení Dublin III žalovaný konstatoval, že u stěžovatele existuje vážné nebezpečí útěku. Důvodem jeho cestování po členských státech bylo odmítnutí požadované lékařské péče při jeho pobytu na území Polska. Stěžovatel se za každou cenu chtěl dostat do Rakouska, kde měl v úmyslu se léčit. Žalovaný konstatoval, že stěžovatel cestuje po členských státech za účelem léčby již od roku 2015. S ohledem na uvedené bylo podle žalovaného možné předpokládat, že stěžovatel by v případě jeho nezajištění v ZZC za účelem předání do státu, který je zodpovědný za posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu, nesetrval na území České republiky a uprchl by do státu, který si zvolil za cíl své cesty, tedy do Rakouska. Podle žalovaného stěžovatel musel počítat s příslušnými opatřeními, které mohou mít vliv na jeho soukromý a rodinný život. Žalovaný v napadeném rozhodnutí dále konstatoval, že mu nejsou známy žádné skutečnosti, pro které by nemohlo být realizováno předání stěžovatele do členského státu zodpovědného za posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců se zabýval mj. zdravotním stavem stěžovatele a uvedl, že jeho zdravotní stav není překážkou k jeho zajištění za účelem předání; nelze účelně uplatnit žádné ze zvláštních opatření a zajištění stěžovatele je přiměřené okolnostem daného případu.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel žalobu u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“), který ji zamítl rozsudkem ze dne 15. 6. 2017, č. j. 41 A 3/2017 - 39, jako nedůvodnou ve smyslu § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[3] Krajský soud zdůraznil, že sám stěžovatel na otázku, která se týkala jeho zdravotního stavu, dne 10. 5. 2017 uvedl, že je zdráv. Dále krajský soud uvedl, že zdravotní problémy stěžovatele nebyly natolik závažné a akutní, aby vyžadovaly okamžitou lékařskou pomoc, neboť stěžovateli nebránily v tom, aby po dobu dvou let cestoval přinejmenším z Iráku do Maďarska, Rakouska, Švédska, Polska, Německa a dále přes Českou republiku zpět do Rakouska. S ohledem na uvedené nemůže být podle krajského soudu zdravotní stav stěžovatele ani překážkou pro jeho zajištění a pro jeho předání do jiného členského státu Evropské unie podle nařízení Dublin III. Ostatně ani sám stěžovatel ve správním řízení netvrdil, že by jeho zdravotní stav byl překážkou, která by měla bránit jeho zajištění a následnému předání; tuto argumentaci uplatnil až v žalobě. Dále krajský soud uvedl, že zákon o pobytu cizinců nezná pojem „zranitelná osoba“. Povinnost žalovaného posuzovat v řízení o zajištění podle § 129 zákona o pobytu cizinců otázku, zda je zajišťovaný cizinec zranitelnou osobou, tak z citovaného zákona nevyplývá. Krajský soud dále uvedl, že pojem „zranitelná osoba“ není uveden ani v nařízení Dublin III, v němž se pouze v čl. 28 odst. 4 ve vztahu k podmínkám zajištění a zárukám vztahujícím se na zajištěné osoby odkazuje na čl. 9 až 11 směrnice Evropského parlamentu a Rady

2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „nová přijímací směrnice“). Jiná ustanovení nové přijímací směrnice se podle krajského soudu na zajištění podle § 129 zákona o pobytu cizinců nevztahují. Krajský soud dále dovodil, že i kdyby byl žalobce zranitelnou osobou ve smyslu čl. 11 nové přijímací směrnice, nebránila by tato skutečnost jeho zajištění a následnému předání. Za situace, v níž žalovaný před umístěním stěžovatele do CPZ a následně do ZZC nechal vyšetřit zdravotní stav stěžovatele, který sám uvedl, že se cítí zdráv, nebyly podle krajského soudu nijak porušeny povinnosti žalovaného související se zdravotním stavem stěžovatele a požadavky čl. 11 odst. 1 nové přijímací směrnice byly dodrženy.

II. Podstatný obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[4] Stěžovatel napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[5] Uvedl, že rozhodnutí žalovaného napadl pro nepřezkoumatelnost z důvodu nevypořádání se s jeho zdravotním stavem, jenž vyžadoval zvláštní posouzení. Podle stěžovatele je nesprávný názor krajského soudu, že zvláštní vypořádání nebylo třeba provádět a že žalovaný neměl povinnost posuzovat, zda je stěžovatel zranitelnou osobou, neboť taková povinnost jej v řízení podle § 129 zákona o pobytu cizinců nestíhá [což krajský soud zdůvodnil tak, že pojem se v citovaném zákoně ani v nařízení Dublin III nevyskytuje a pracuje s ním toliko zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen „zákon o azylu“)] a na případ stěžovatele není možné vztahovat rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 8. 2015, č. j. 1 Azs 123/2015 - 47 (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Posouzení zranitelnosti není spojeno jen s žádostí o mezinárodní ochranu a zákonem o azylu. Je třeba se jím zabývat rovněž v řízení o zajištění podle § 129 zákona o pobytu cizinců, neboť také v něm se na cizince vztahují záruky evropské legislativy týkající se přístupu ke zranitelným osobám.

[6] Pravidelnou reakcí žalovaného na to, že se kontrolovaný cizinec bez pobytového oprávnění nachází v systému EURODAC, je jednak možnost jeho zajištění podle § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, jednak rovněž povinnost rozhodnout o jeho žádosti o mezinárodní ochranu (byť v jiném členském státě). Právě takové rozhodnutí je klíčovým rozhodnutím, na jehož základě může být vůbec realizován účel zajištění cizince podle § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Je tedy standardem, že v případě zajištění cizince podle citovaného ustanovení je českým Ministerstvem vnitra rozhodováno o žádosti cizince o mezinárodní ochranu. V případě žadatelů, kteří podali žádost ve státě, o němž se lze domnívat, že v něm jsou vážně ohroženy základní životní podmínky žadatelů o mezinárodní ochranu (Řecko, Maďarsko), je pak dokonce rozhodováno meritorně. Krajský soud se tedy mýlí v tom, že nebylo namístě rozhodovat o stěžovatelově žádosti o mezinárodní ochranu, neboť v případě, že by nevycestoval zpět do Iráku, muselo by Ministerstvo vnitra o jeho žádosti o mezinárodní ochranu rozhodnout. Do úvahy by přicházelo zastavení řízení pro švédskou či polskou příslušnost. S ohledem na „*kvazi-azylový status*“ cizince zajištěného podle § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců nelze odhlížet od povinnosti členského státu vyhodnotit zdravotní situaci zajištěného cizince, u

kterého nelze vyloučit, že české Ministerstvo vnitra převezme podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III příslušnost a meritorně posoudí žádost o mezinárodní ochranu.

[7] Podle čl. 28 odst. 4 nařízení Dublin III pokud jde o podmínky zajištění a záruky vztahující se na zajištěné osoby, použijí se na provádění přemístění do příslušného členského státu čl. 9, 10 a 11 nové přijímací směrnice, přičemž čl. 11 této směrnice upravuje mj. záruky týkající se zranitelných osob, s tím, že jsou-li zajištěny zranitelné osoby, členské státy zajistí, aby byly tyto osoby pravidelně kontrolovány a dostávalo se jim odpovídající podpory s přihlédnutím k jejich konkrétní situaci včetně jejich zdravotního stavu. S odkazem na čl. 21 a čl. 22 odst. 1 nové přijímací směrnice stěžovatel uvedl, že nedává nejmenší smysl, aby příslušné orgány prováděly posouzení zvláštních potřeb žadatele o mezinárodní ochranu v průběhu azylového řízení poté, co se rozhodly aplikovat čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III, nehledě na to, že takový okamžik ani není přesně zjistitelný. Povinností žalovaného je tedy posoudit meritorně zranitelnost cizince a důsledky z toho plynoucí pro realizovatelnost zajištění dle § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců vždy, pokud přichází v úvahu, že žádost cizince o mezinárodní ochranu bude následně meritorně posouzena Ministerstvem vnitra. Jelikož samotný institut zajištění cizince za účelem předání podle nařízení Dublin III pamatuje na zvláštní zohlednění zájmů zranitelných osob, nelze připustit, aby nebylo povinností žalovaného provést vyhodnocení zranitelnosti zajišťovaného žadatele o mezinárodní ochranu, a to přinejmenším v případě, vyjdou-li najevo skutečnosti, které nasvědčují tomu, že se jedná o zranitelnou osobu. Právní názor, podle kterého uvedená povinnost žalovaného netíží, nemůže obstát, což má za následek nezákonnost (předčasnost) napadeného rozsudku krajského soudu.

[8] Stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu navrhl, aby rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti zrekapituloval svá zjištění ze správního řízení týkající se zdravotního stavu stěžovatele. Uvedl, že stěžovatel nespadá do žádné z kategorií zranitelných osob podle zákona o pobytu cizinců (mladistvá osoba bez doprovodu či rodina s dětmi). Zdravotní potíže stěžovatele existují již od doby jeho prvního vstupu na území Evropy v roce 2015. Kromě vyšetření ve Vídni stěžovatel nepodnikl po dobu dvouletého pobytu žádné (resp. minimální) kroky ke zlepšení svého zdravotního stavu. Stav stěžovatele není kritický a neohrožuje jej bezprostředně na životě, nehrozí mu ani okamžité ochrnutí. Uvedený názor potvrzuje skutečnost, že stěžovatel je schopen sám cestovat autobusem na dlouhých trasách po Evropě. S ohledem na okolnosti případu nepovažoval žalovaný za nutné výslovně se zabývat tím, zda je stěžovatel zranitelnou osobou. Z hlediska definice zranitelné osoby podle čl. 21 nové přijímací směrnice by se u stěžovatele mohlo jednat o osobu s vážným onemocněním. Žalovaný je z hlediska odborných znalostí odkázán na provedená lékařská vyšetření, a proto nechal stěžovatele vyšetřit lékařem. Zjistil, že jeho zdravotní stav nebyl překážkou pro zajištění v zařízení pro zajištění cizinců (ZZC), což uvedl v napadeném rozhodnutí. Zajištění v ZZC v žádném případě není v rozporu s čl. 11 nové přijímací směrnice, neboť je tam přítomen zdravotní personál včetně lékaře, zajištění cizinci jsou pravidelně kontrolováni a v případě potřeby je možný transport do nemocničního zařízení či přivolání rychlé záchranné služby. Nadto byla správa uprchlických zařízení ještě před umístěním stěžovatele informována, aby mohla přijmout patřičná opatření. S ohledem na okolnosti případu byla

u stěžovatele vyloučena možnost podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle § 3a zákona o azylu. Sám stěžovatel ostatně výslovně popřel, že by chtěl podat na území České republiky žádost o mezinárodní ochranu. Proto žalovaný nerozumí výtce stěžovatele týkající se závěru krajského soudu, podle něhož nebylo na místě rozhodovat o žádosti stěžovatele o mezinárodní ochranu za situace, v níž předmětnou žádost nebyl stěžovatel v České republice vůbec oprávněn podat, ani tak učinit nechtěl a po dobu zajištění ji nepodal. Případnou žádost podanou nejprve v Polsku (popř. Švédsku) by řešily úřady uvedeného členského státu. Navíc vzal stěžovatel svou žádost o mezinárodní ochranu podanou v Polsku zpět a využil možnosti dobrovolného návratu do vlasti. Také tato skutečnost podporuje názor žalovaného týkající se závažnosti zdravotního stavu stěžovatele. Zdravotní stav stěžovatele v době rozhodování o jeho zajištění za účelem předání byl podle jeho slov i lékařské zprávy bez aktuálních potíží a nebyl překážkou zajištění ani zahájení tzv. dublinského řízení. Nadto v krátkém časovém intervalu, ve kterém žalovaný rozhodoval o prvotním zajištění stěžovatele, ani nebyl prostor pro podrobnější vyšetření zdravotního stavu stěžovatele, a to za situace, kdy to ze strany stěžovatele ani lékaře nebylo vyžadováno. Ke komplexnímu posouzení by byl prostor v rámci dublinského řízení. Skutečnost, že stěžovatel není výslovně označen za zranitelnou osobu, sama o sobě nezpůsobuje nezákonnost ani nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí a není v rozporu s příslušnými právními předpisy. Zda lze stěžovatele považovat za zranitelnou osobu, je při znalosti historie jeho pobytu v Evropě a jeho přístupu přinejmenším diskutabilní.

[10] Žalovaný Nejvyššímu správnímu soudu navrhl, aby kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[12] Z obsahu správního spisu vyplynulo, že stěžovatel se rozhodl pro dobrovolný návrat do země původu a Ministerstvo vnitra vyhovělo jeho žádosti o uhrazení s tím souvisejících nákladů. Žalobce byl předán na hraniční přechod na mezinárodním letišti dne 3. 7. 2017 a odletěl do Erbílu v Iráku. Zajištění stěžovatele tak bylo ukončeno ke dni 3. 7. 2017, tedy před podáním kasační stížnosti ze dne 28. 7. 2017.

[13] Uvedené by podle aktuálního znění § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců, který byl novelizován zákonem č. 222/2017 Sb., účinným od 15. 8. 2017, bylo důvodem k zastavení řízení o kasační stížnosti. Přechodná ustanovení k uvedené novele jsou však formulována z legislativně-technického pohledu neobvykle a na první pohled neposkytují jednoznačnou odpověď na otázku, zda se nové pravidlo prosadí i v situaci, kdy byla kasační stížnost podána ještě za účinnosti předchozí právní úpravy. V procesním právu se uplatňuje obecné pravidlo, podle něhož soud postupuje podle procesního předpisu ve znění účinném v době rozhodování. V tomto případě Nejvyšší správní soud vážil, zda je namístě

aplikovat článek II bod 1 přechodných ustanovení k novele zákona o pobytu cizinců, a dokončit řízení o kasační stížnosti podle původní právní úpravy, která nepočítá s vyloučením meritorního rozhodnutí v případě, že cizinec již není nadále zajištěn. Dospěl k závěru, že pro tento postup existují důvody, které převáží výše zmíněné obecné pravidlo postupu podle procesní úpravy účinné v době rozhodování soudu. Těmito důvody jsou samotné principy právního státu, konkrétně princip dělby moci, a dále právo na spravedlivý proces zahrnující předvídatelnost soudního rozhodování ve spojení s očekáváním jistého postupu soudu vzniklým účastníku v okamžiku, kdy řízení svým úkonem zahájil. Tyto principy vylučují jakýkoli zásah zákonodárce do výkonu spravedlnosti mající za cíl ovlivnit soudní rozhodnutí v určitém (zahájeném) sporu, pokud k takovému zásahu neexistují závažné důvody v obecném zájmu (srov. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ze dne 28. 10. 1999, stížnosti č. 24846/94, 34165/96 a 34173/96, ve věci *Zielinski, Pradal a Gonzalez a ostatní proti Francii*, nebo ze dne 9. 12. 1994, stížnost č. 13427/87, ve věci *Stran Greek Rafineries a Stratis Andreadis proti Řecku*, dostupné z http://hudoc.echr.coe.int/). Stěžovatel podal kasační stížnost v době, kdy zákon o pobytu cizinců nevylučoval jeho věc z meritorního přezkumu Nejvyšším správním soudem z důvodu ukončení zajištění, a tak mohl legitimně očekávat, že jeho kasační stížnost bude projednána. Nejvyšší správní soud neshledal existenci žádných závažných důvodů, proč by měl v obecném zájmu rezignovat na přezkum zákonnosti rozsudku krajského soudu ve věci zajištění stěžovatele, proto následoval článek II bod 1 zákona č. 222/2017 Sb. a kasační námitky stěžovatele věcně posoudil s přesvědčením, že jde o postup ústavně konformní. Ostatně, totožným způsobem postupoval zdejší soud i v typově obdobných věcech vedené pod sp. zn. 2 Azs 229/2017 a sp. zn. 1 Azs 275/2017.

[14] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[15] Kasační stížnost není důvodná.

[16] Z obsahu správního spisu plynou následující podstatné skutečnosti. Podle úředního záznamu ze dne 9. 5. 2017 byl stěžovatel zajištěn dne 9. 5. 2017 v 14:30 hodin na dálnici D8 na benzinové čerpací stanici ve směru do České republiky, a to ve smyslu § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v relevantním znění, poté, co při kontrole cestujících v autobusu mezinárodní linky z Berlína do Vídně nepředložil žádný doklad totožnosti. Vzniklo tak podezření, že stěžovatel na území České republiky vstoupil a pobývá zde neoprávněně. Zajištění bylo dne 10. 5. 2017 v 13:00 hodin překvalifikováno ve smyslu § 27 odst. 2 citovaného zákona. Dne 9. 5. 2017 byl stěžovatel vyšetřen v Masarykově nemocnici v Ústí nad Labem, kde bylo podle lékařské zprávy založené ve spise zjištěno, že se dlouhodobě léčí pro bolesti zad a hlavy, nicméně akutní obtíže nemá, nejeví známky interního onemocnění a je schopen pobytu v CPZ. Podle úředního záznamu o umístění osoby do policejní cely (vícehodinové) ze dne 9. 5. 2017 stěžovatel zjevně nebyl zraněn, neuváděl, že by trpěl závažnou chorobou (ani v tomto ohledu nevzniklo důvodné podezření), přičemž stěžovatel byl poučen o svých právech a povinnostech a o tom, že lze na jeho náklady po umístění do policejní cely přizvat lékaře (zdravotnického pracovníka) dle vlastní volby k provedení vyšetření či ošetření. Podle úředního záznamu o podání vysvětlení ze dne 10. 5. 2017 stěžovatel k otázce svého

zdravotního stavu výslovně uvedl, že je zdráv. Stěžovatel rovněž tvrdil, že cestovní pas nechal ve Švédsku u své bývalé přítelkyně a přiznal, že nedisponuje žádným oprávněním k pobytu v České republice či v schengenském prostoru. Jako adresu bydliště stěžovatel udal Mosul, nicméně doplnil, že tam od roku 2014 nebydlí, celá jeho rodina žije v Iráku v Dhoku. Do České republiky přicestoval z Polska přes Německo, cílem cesty byla Vídeň (přímý spoj), neměl v úmyslu pobývat na území České republiky, chtěl se přes ni pouze přepravit, nezná ji, nikoho tu nemá a nemá zde ani v úmyslu žádat o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel uvedl, že pouze chce vyléčit svá záda (podle lékařské zprávy z Iráku potřebuje operaci) a poté ihned odcestovat do Iráku. Před 2 lety pobýval stěžovatel asi dva týdny v Rakousku kvůli návštěvě lékaře z důvodu bolesti zad, v roce 2015 byl na týden v Maďarsku, obojí na základě pasu a víza. Stěžovatel dále konstatoval, že si je vědom toho, že k cestování má mít cestovní pas a vízum. O mezinárodní ochranu z důvodu válečného stavu v domovském státě a z důvodu zdravotního stavu požádal v roce 2016 ve Švédsku a poté po sedmi měsících v Polsku. Ve Švédsku mu mezinárodní ochrana udělena nebyla, v Polsku dosud o jeho žádosti nerozhodli. Stěžovatel v Polsku nesetrval do rozhodnutí o své žádosti, neboť se tam nezabývali jeho zdravotním stavem, resp. nebyl akceptován. Z tohoto důvodu stěžovatel odcestoval do Rakouska, kde byl v minulosti vyšetřen a kde chtěl být léčen, přestože byl v Polsku poučen o povinnosti setrvat na území do rozhodnutí o žádosti. Jako konkrétní zdravotní problémy stěžovatel uvedl, že má oteklá záda, má váček v mozkomíšním kanálu a hrozí mu riziko ochrnutí, což podle něj potvrzují lékařské zprávy z Iráku a Vídně. Stěžovatel dále uvedl, že v schengenském prostoru nikoho nemá, přičemž mu není známa žádná překážka, která by bránila jeho návratu do domovského státu, kde mu nehrozí žádné konkrétní nebezpečí, ani vážná újma; v místě jeho bydliště (D.) neprobíhá ozbrojený konflikt, je to nejbezpečnější město. Irák stěžovatel opustil v roce 2015 ze zdravotních důvodů. Stěžovatel dále konstatoval, že chce zpět do Iráku, kde má rodinu; je to jeho rodná země. Na dotaz žalovaného, zda se chce dobrovolně podrobit předání do Polska či Švédska z důvodu podané žádosti o mezinárodní ochranu, stěžovatel sdělil, že nechce. K dotazu, jaký bude mít dopad jeho zajištění v ZZC, stěžovatel uvedl, že žádný, ale že chce být léčen. Dále uvedl, že je rozhodnut odjet a chce se vrátit domů. Závěrem stěžovatel konstatoval, že chce být lékařsky vyšetřen a co nejdříve odjet domů s tím, že nyní (tedy toho času) bolesti nemá, ale v noci je měl. V požadavku o umístění cizince do ZZC ze dne 10. 5. 2017, a stejně tak v potvrzení požadavku na umístění klienta do ZZC Balková ze dne 10. 5. 2017 je uvedeno, že stěžovatel trpí bolestmi zad, s tím, že při bolestech má podle lékařské zprávy ze dne 9. 5. 2017 (viz výše) užívat konkrétní léky. Podle oznámení o zahájení správního řízení ve věci povinnosti účastníka řízení opustit území České republiky ze dne 10. 5. 2017 bylo na základě porovnání otisků prstů stěžovatele v systému EURODAC zjištěno, že byl daktyloskopován ve Švédsku a Polsku z důvodu žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a lze se tedy domnívat, že na území (jednoho z) uvedených států má postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany. Proto bylo také možné podle § 50a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců vydat rozhodnutí o povinnosti cizince opustit území České republiky, o čemž žalovaný rozhodl rozhodnutím ze dne 10. 5. 2017 (stěžovateli uložil povinnost opustit území České republiky do 30 dnů od oznámení tohoto rozhodnutí, nebude-li předán do jiného členského státu podle nařízení Dublin III). Následně žalovaný dne 10. 5. 2017 vydal rozhodnutí o zajištění, které je předmětem přezkumu v nyní projednávané věci.

[17] Ve smyslu § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření za účelem vycestování, policie zajistí na dobu nezbytně nutnou cizince, který neoprávněně vstoupil nebo pobýval na území, za účelem jeho předání podle mezinárodní smlouvy sjednané s jiným členským státem Evropské unie přede dnem 13. ledna 2009 nebo přímo použitelného právního předpisu Evropské unie (nařízení Dublin III). Podle odst. 3 nelze-li předání cizince uskutečnit ve lhůtě do 48 hodin, policie v řízení o zajištění cizince za účelem jeho předání vydá rozhodnutí, které je prvním úkonem v řízení.

[18] Podle bodu (20) odůvodnění nařízení Dublin III by k zajištění žadatelů o mezinárodní ochranu mělo docházet v souladu se zásadou, že osoba by neměla být zajištěna pouze proto, že žádá o mezinárodní ochranu (srov. též čl. 28 odst. 1 nařízení Dublin III). Zajištění by mělo trvat co nejkratší dobu a podléhat zásadám nezbytnosti a proporcionality. Zajištění žadatelů musí být v souladu zejména s článkem 31 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Řízení podle tohoto nařízení týkající se zajištěné osoby by měla probíhat přednostně a v co nejkratších lhůtách. Pokud jde o obecné záruky ve vztahu k zajištění, jakož i případně podmínky zajištění, měly by členské státy uplatňovat ustanovení nové přijímací směrnice rovněž na osoby zadržované na základě tohoto nařízení.

[19] Podle čl. 28 odst. 2 nařízení Dublin III mohou členské státy zajistit dotyčnou osobu za účelem jejího přemístění podle tohoto nařízení, existuje-li vážné nebezpečí útěku na základě posouzení každého jednotlivého případu, a pouze pokud je zajištění přiměřené a nelze účinně použít jiná mírnější donucovací opatření. Podle odst. 4 pokud jde o podmínky zajištění a záruky vztahující se na zajištěné osoby, použijí se na provádění přemístění do příslušného členského státu články 9, 10 a 11 nové přijímací směrnice.

[20] Podle čl. 11 odst. 1 nové přijímací směrnice by hlavním zájmem vnitrostátních orgánů mělo být zdraví, včetně zdraví duševního, zajištěných žadatelů, kteří jsou zranitelnými osobami. Jsou-li zajištěny zranitelné osoby, členské státy zajistí, aby byly tyto osoby pravidelně kontrolovány a aby se jim dostávalo odpovídající podpory s přihlédnutím k jejich konkrétní situaci včetně jejich zdravotního stavu.

[21] Podle čl. 21 nové přijímací směrnice členské státy zohlední ve vnitrostátních právních předpisech provádějících tuto směrnici zvláštní situaci zranitelných osob, například nezletilých osob, nezletilých osob bez doprovodu, zdravotně postižených osob, starších osob, těhotných žen, osamělých rodičů s nezletilými dětmi, obětí obchodování s lidmi, osob trpících závažnou chorobou, osob s duševní poruchou a osob, které byly podrobeny mučení, znásilnění nebo jiným formám hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí, jako jsou oběti ženské obřízky.

[22] Podle čl. 22 odst. 1 nové přijímací směrnice za účelem účinného provádění článku 21 posoudí členské státy, je-li žadatel žadatelem se zvláštními potřebami při přijetí. Členské státy rovněž určí povahu těchto potřeb. Toto posouzení se zahájí v přiměřené lhůtě poté, co byla učiněna žádost o mezinárodní ochranu a může být začleněno do stávajících vnitrostátních postupů. Členské státy zajistí, aby se tyto zvláštní potřeby při přijetí zohledňovaly podle ustanovení této směrnice rovněž v případech, kdy vyjdou najevo až v pozdějším stadiu azylového řízení. Členské státy zajistí, aby podpora poskytovaná

žadatelům se zvláštními potřebami při přijetí v souladu s touto směrnicí zohledňovala jejich zvláštní potřeby při přijetí po celou dobu azylového řízení a aby byla jejich situace vhodným způsobem sledována.

[23] K povaze zajištění cizince podle § 129 odst. 1 a 3 zákona o pobytu cizinců se Nejvyšší správní soud vyjádřil například v rozsudku ze dne 30. 3. 2017, č. j. 4 Azs 31/2017 - 54: *„Nejvyšší správní soud* [považuje] *za nezbytné připomenout povahu samotného řízení o zajištění, které je z časového hlediska velmi krátké, neboť žalovaná o případném zajištění cizince musí rozhodnout do 48 hodin od prvotního omezení na svobodě.“* S ohledem na uvedené nelze po žalovaném spravedlivě žádat, aby zevrubně a vyčerpávajícím způsobem vyřešil veškeré v úvahu přicházející otázky týkající se situace a stavu cizince a jeho celkového osudu na území členských států. Ostatně, rozhodnutí o zajištění podle citovaného ustanovení je prvním úkonem v řízení. Pokud konkrétní okolnosti dané věci neodůvodňují jiný postup, žalovaný není povinen explicitně se zabývat veškerými hypotetickými (zejm. v okamžiku rozhodnutí o zajištění nepravděpodobnými) scénáři a odhady, jaký bude další osud cizince po zajištění. Rovněž se nelze dožadovat, aby žalovaný výslovně pojednal o veškerých obecných zárukách a podmínkách zajištění, které by členské státy měly uplatňovat podle nové přijímací směrnice. Z kvalitativního hlediska nutně existuje rozdíl mezi posouzením relevantních skutečností v řízení o zajištění podle § 129 odst. 1 a 3 zákona o pobytu cizinců, oproti například dublinskému řízení, ve kterém je jednoznačně širší prostor (z věcného i časového hlediska) pro posouzení situace cizince. Jinými slovy, zevrubné ověření, zda je přemístění cizince do jiného členského státu realizovatelné (z hlediska překážek na straně cizince anebo z jiných důvodů - např. ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III či ze zdravotních důvodů – viz rozsudek SDEU ze dne 16. 2. 2017, ve věci C – 578/16 PPU, *C. K., H. F., A. S. proti Slovinské republice*, podle něhož článek 4 Listiny základních práv Evropské unie musí být vykládán v tom smyslu, že *„za okolností, kdy by přemístění žadatele o azyl, který trpí obzvláště závažným duševním nebo fyzickým onemocněním, s sebou neslo skutečné a prokázané riziko značného a nevratného zhoršení jeho zdravotního stavu, představuje toto přemístění nelidské a ponižující zacházení ve smyslu uvedeného článku*“ – dále viz níže), probíhá až v samotném řízení o předání cizince. Uvedené samozřejmě neznamená, že žalovaný může rezignovat na své povinnosti zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti a za tímto účelem opatřit dostatečné množství podkladů v rozsahu nezbytném pro posouzení existence podmínek pro zajištění cizince. Žalovaný je v řízení o zajištění podle výše citovaného ustanovení povinen zhodnotit zejména skutečnosti, které jsou mu známé z úřední činnosti či vyplývající z rozhodovací praxe soudů, skutečnosti obecně známé a okolnosti konkrétně zmíněné zajišťovaným cizincem, které jsou podstatné pro rozhodnutí o zajištění.

[24] Stěžovateli je nejprve nutno částečně přisvědčit v tom, že není správný argument krajského soudu, podle něhož zákon o pobytu cizinců nepracuje s pojmem zranitelná osoba, a proto z něj nevyplývá povinnost posuzovat zranitelnost osoby v řízení o zajištění podle § 129 zákona o pobytu cizinců. Takový závěr skutečně sám o sobě nemůže obstát. Naopak, z § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, jehož aplikace je přímo spojena s nařízením Dublin III, a dále z čl. 28 odst. 4 nařízení Dublin III ve spojení s čl. 11 nové přijímací směrnice vyplývá, že v případě zajištění osoby za účelem přemístění podle citovaného nařízení je nezbytné zabývat se její zranitelností - zdravotním a duševním stavem (čemuž v nyní projednávané věci žalovaný dostatečným způsobem dostál - viz

níže). V tomto ohledu je tedy nezbytné názor krajského soudu dílčím způsobem korigovat. Na celkovou správnost posouzení nyní projednávané věci krajským soudem však uvedená korekce nemá vliv, jak plyne z dále uvedeného. Nadto lze poznamenat, že přestože se krajský soud ve vztahu k zajištění podle zákona o pobytu cizinců a posuzování zranitelnosti osob vyjádřil nepřesně, z kontextu posouzení na str. 5 *in fine* a str. 6 napadeného rozsudku plyne, že si byl krajský soud vědom související unijní právní úpravy stanovící podmínky pro posouzení zranitelnosti osob, jež se uplatní také v řízení o zajištění cizince podle § 129 odst. 1 a 3 zákona o pobytu cizinců. Přisvědčit lze pak názoru krajského soudu, že je-li osoba zranitelná ve smyslu citovaných ustanovení, bez dalšího to neznamená, že ji nelze přemístit, ani že není možné ji za tímto účelem zajistit. Skutečnost, že relevantní právní předpisy kladou důraz na zvláštní postavení zranitelných osob a přístup k nim, bez dalšího nemůže vést k závěru, že takové osoby jsou *a priori* vyňaty z působnosti vnitrostátních a unijních předpisů upravujících pobyt cizinců a žadatelů o mezinárodní ochranu na území členských států.

[25] Jak již konstatoval krajský soud, stěžovatel v řízení před žalovaným neuváděl svůj zdravotní stav jako překážku bránící jeho zajištění a následnému přemístění; teprve v žalobě poprvé začal tvrdit, že bylo rovněž nezbytné posoudit, zda je zranitelnou osobou a zda jeho zdravotní stav není překážkou jeho přemístění. Žalobní důvody v tomto ohledu zjevně odhlíží od skutkových okolností a průběhu řízení o zajištění (resp. postupu vedoucímu k zajištění) cizince. V rámci řízení před žalovaným nebylo pochyb o tom, že stěžovatel trpí zdravotními problémy (bolestmi zad), které nasvědčují tomu, že by se v jeho případě mohlo jednat o zranitelnou osobu ve smyslu čl. 21 nové přijímací směrnice (osobu trpící závažnou chorobou). Žádné konkrétní skutečnosti ani tvrzení samotného stěžovatele však nenasvědčovaly tomu, že by aktuální zdravotní stav stěžovatele byl překážkou jeho zajištění, resp. jeho případného následného přemístění. Přestože žalovaný výslovně neuvedl, že na stěžovatele lze pohlížet jako na zranitelnou osobu, zajistil jeho zdravotní kontrolu a teprve po zjištění, že jeho zdravotní stav zajištění nebrání, přistoupil k rozhodnutí o jeho zajištění. Jiné důvody zranitelnosti stěžovatel ve správním řízení ani v žalobě nenamítal. Za popsaného stavu tedy nelze bez dalšího dospět k závěru o nezákonnosti rozhodnutí žalovaného jen na základě skutečnosti, že žalovaný výslovně neuvedl, že v případě stěžovatele se jedná o zranitelnou osobu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2017, č. j. 2 Azs 38/2017 - 28, bod [25]).

[26] Nejvyšší správní soud tedy ve shodě s krajským soudem konstatuje, že žalovaný se zdravotním stavem stěžovatele zabýval v dostatečné míře, za tímto účelem činil nezbytné kroky a při postupu vůči stěžovateli jej zohlednil. Bezprostředně po zajištění stěžovatele podle zákona o policii ČR byl stěžovatel v doprovodu žalovaného vyšetřen lékařem, který diagnostikoval jeho zdravotní problémy a dospěl k závěru, že stěžovatele je možné zajistit. Žalovaný si tak obstaral odborné posouzení stavu stěžovatele jako podklad pro rozhodnutí, zda jeho zdravotní stav umožňuje jeho zajištění podle § 129 odst. 1 a 3 zákona o pobytu cizinců. Při žádosti o umístění do ZZC Balková a jejím potvrzení správní orgány zdravotní komplikace stěžovatele rovněž zohlednily. Sám stěžovatel při podání vysvětlení dne 10. 5. 2017 konstatoval, že se cítí zdráv a nemá v tu chvíli akutní problémy. Ve správním řízení bylo zjištěno, že stěžovatel se sice léčí se zdravotními problémy, které mu však již od roku 2015 nijak nebránily cestovat po Evropě (byť dle tvrzení stěžovatele také proto, že se chtěl léčit) a nebyly podle stěžovatelových vlastních slov akutní v době

vydání napadeného rozhodnutí o zajištění; ostatně ani sám stěžovatel je nepociťoval jako překážku svého dalšího cestování a přemisťování. Stěžovatel projevil vůli vrátit se zpět do vlasti (Iráku) a v okamžiku vydání napadeného rozhodnutí nebylo důvodu pochybovat o tom, že je odhodlán činit v tomto směru všechny nezbytné kroky (pokud by se nedostal do původní cílové destinace, tedy do Rakouska, kam přes Českou republiku cestoval). Napadené rozhodnutí žalovaného má tedy oporu ve spise a jeho postup a posouzení zdravotního stavu stěžovatele není v rozporu s čl. 28 odst. 2 a 4 nařízení Dublin III ve spojení s články 9, 10, 11 nové přijímací směrnice [resp. ve světle bodu (20) odůvodnění nařízení Dublin III lze obecně konstatovat, že rozhodnutí ani postup žalovaného není *a priori* v rozporu s požadavky plynoucími z citované směrnice] ani s rozsudkem SDEU ze dne 16. 2. 2017, ve věci C – 578/16 PPU, *C. K., H. F., A. S. proti Slovinské republice*, neboť na základě lékařského vyšetření stěžovatele bylo možné konstatovat, že jeho zajištění a případné následné přemístění není spojeno s rizikem značného a nevratného zhoršení jeho zdravotního stavu. V této souvislosti je vhodné zdůraznit, že ve smyslu citovaného rozsudku SDEU i při neexistenci závažných důvodů se domnívat, že dochází k systémovým nedostatkům v členském státě příslušném pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, je povinností orgánů členského státu, který má provést přemístění, a případně jeho soudů, vyloučit jakoukoli závažnou pochybnost týkající se dopadů přemístění na zdravotní stav dotyčné osoby a přijmout nezbytná opatření pro to, aby k jejímu přemístění došlo za podmínek, které umožňují vhodným a dostatečným způsobem ochránit zdravotní stav této osoby. V případě, že přijetí uvedených opatření nebude vzhledem k obzvláštní závažnosti onemocnění dotyčného žadatele dostatečné k zajištění, že jeho přemístění s sebou neponese skutečné riziko značného a nevratného zhoršení jeho zdravotního stavu, přísluší orgánům dotčeného členského státu, aby odložily výkon přemístění této osoby, a to do doby, než bude její stav takový, že bude způsobilá k takovému přemístění, a jestliže případně zjistí, že se zdravotní stav dotyčného žadatele o mezinárodní ochranu v krátké době nezlepší nebo že odklad řízení po dlouhou dobu může zhoršit stav dotyčné osoby, může se dožadující členský stát rozhodnout, že žádost přezkoumá sám, přičemž uplatní „diskreční ustanovení“ stanovené v čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III.

[27] Pro úplnost zdejší soud uvádí, že napadené rozhodnutí žalovaného ani právní závěry krajského soudu nejsou v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 8. 2015, č. j. 1 Azs 123/2015 - 47, o který stěžovatel opíral žalobní argumentaci týkající se povinnosti zjišťovat, zda zdravotní problémy cizince dosahují takové intenzity, aby byl považován za zranitelnou osobu. V citované věci se zdejší soud zabýval skutkově a právně odlišným případem, v němž stěžovatelce nebyl povolen vstup na území České republiky z důvodu, že se prokazovala pozměněným dokladem totožnosti [§ 73 odst. 4 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění]. Z předmětného rozsudku by pro danou věc bylo možné učinit obecný závěr, že pokud ve správním řízení nic nenasvědčuje intenzitě zdravotních potíží, pro které by měla být osoba považována za zranitelnou, a shromáždil-li správní orgán v tomto ohledu dostatek podkladů, pak není prokázáno, že cizinec je zranitelnou osobou. Věrohodným podkladem pro zjištění zdravotního stavu pro účely posouzení kritérií zranitelnosti je odborné lékařské posouzení. Nejvyšší správní soud opětovně poznamenává, že pokud pro to nevyplynou před správním orgánem důvody, není třeba otázku zranitelnosti osoby výslovně rozebírat (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2017, č. j. 2 Azs 38/2017 - 28, body [8] a [25]). Z výše

uvedeného posouzení je zřejmé, že žalovaný v nyní projednávané věci svým povinnostem dostál, přičemž ve věci učinil přezkoumatelné závěry, jež mají oporu ve spise, v relevantních právních předpisech i judikatuře.

[28] Rovněž teorii o možném podání žádosti o mezinárodní ochranu v České republice a domnělé důsledky takového kroku stěžovatel poprvé uplatnil až v žalobě a rozvedl v kasační stížnosti. Žalovaný uvedené v okamžiku vydání napadeného rozhodnutí o zajištění nepředpokládal a ani předpokládat nemohl, neboť tomu nenasvědčovalo nic, co v řízení o zajištění vyšlo najevo. Naopak to byl sám stěžovatel, kdo výslovně vylučoval podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany v České republice, přičemž popsal svůj úmysl přepravit se do Rakouska a vrátit se do Iráku.

IV. Závěr a náklady řízení

[29] Z uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji zamítl. O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel úspěch neměl a žalovanému žádné náklady s tímto řízením nad rámec běžné činnosti nevznikly, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[30] Zástupcem stěžovatele byl usnesením krajského soudu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 41 A 3/2017 - 21, ustanoven advokát Mgr. Jindřich Lechovský, jehož odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 9 s. ř. s. hradí stát. Ustanovenému zástupci stěžovatele Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti) a dále 300 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů v souladu v souladu s § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), celkem tedy 3400 Kč. Zástupce doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, proto je odměna navýšena o částku odpovídající této dani (tj. 21 %), kterou je zástupce povinen z odměny za zastupování a z náhrady hotových výdajů odvést, tedy o částku 714 Kč. Částka v celkové výši 4114 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 14. listopadu 2017

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu